Gemeente Amsterdam

n

Oplegger MT R&E van xxx 2024

Type overleg
Strategisch MT

Onderwerp
Gebiedsgericht Omgevingsprogramma Nieuw-West

Gevraagde beslissing

1) Kennis te nemen van de productdefinitie, redeneerlijn, inhoud van het Gebiedsgericht Omgevingsprogramma Nieuw-West (GOP NW)
2) Kennis te nemen van de geleerde lessen en de insteek voor het vervolg na vaststelling
3) In te stemmen met de vervolgstap om het GOP NW voor te leggen aan de betreffende bestuurders ter voorbereiding op besluitvorming in het College van B&W

Indienende directeur
Josja van der Veer

Aanleiding
Op 12 februari 2025 is het Gebiedsgericht Omgevingsprogramma Nieuw-West (GOP NW) besproken in het MT R&E. Omdat het document toen niet door iedereen is gezien, komt het nogmaals maar nu ‘ter kennis name’ langs in het MT R&E. Inhoudelijk is door de stuurgroep en het MT R&D akkoord gegeven op de conceptversie. In de bijlage Q&A wordt een aantal vragen van de vorige keer beantwoord. In een apart MT R&E wordt het instrument (zowel gebiedsgericht als thematisch) besproken.

Productdefinitie
Onder de nieuwe Omgevingswet wordt de Omgevingsvisie Amsterdam (OVA) 2050 en de Ontwikkelstrategie 2035 uitgewerkt in gebiedsgerichte en themagerichte omgevingsprogramma’s.

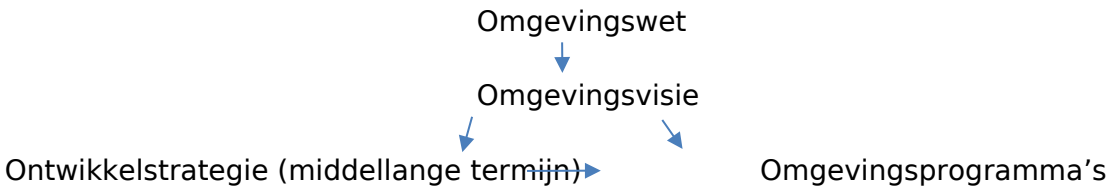

In de Ontwikkelstrategie is de opgave scherp geschetst voor de naoorlogse uitbreidingswijken waaronder Nieuw-West: ‘Verantwoorde groei gaat over waar we de stad willen ontwikkelen en hoe we dat doen. We zetten in op een solidaire, duurzame en complete stad met vitale buurten en concentreren ontwikkelingen in stedelijke kernen en de buurten daaromheen. Daarmee versterken we voorzieningen, werkgelegenheid, verbindingen en ruimte voor

sociale ontmoeting en dragen we bij aan de bestaanszekerheid van bewoners. Het streven is om de groei van de stad zo te sturen, dat uiteindelijk álle Amsterdammers op loop- en fietsafstand toegang hebben tot goede stedelijke voorzieningen, kwalitatief stedelijk en metropolitaan groen en hoogwaardig openbaar vervoer. Daarvoor doen we gerichte investeringen in bereikbaarheid, versterken we het stedelijke groennetwerk en de voorzieningenstructuur en zorgen we dat er ruimte (over)blijft voor bedrijvigheid en vitale functies.'

Het Gebiedsgericht Omgevingsprogramma Nieuw-West (GOP NW) brengt als eerste GOP het vastgestelde beleid samen met terugkerende vraagstukken vanuit projecten die om een afweging vragen op de gebiedsschaal. Bij potentiële conflicten tussen beleidskaders worden beleidskeuzes gemaakt om dilemma's aan de voorkant en op gebiedsniveau aan te pakken. Hiermee introduceren we een integraal kader om de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Nieuw-West voor de middellange termijn te sturen. Het GOP verbindt beleid met uitvoering en korte met lange termijn. Het bevordert samenhang in de ruimtelijke ontwikkeling en de ruimtelijke ordening door te kiezen en te prioriteren.

Het Omgevingsprogramma is een nieuw instrument, gebruikmakend van de mogelijkheden van de Omgevingswet. Het GOP NW is het eerste product dat we op deze manier maken. GOPs voor Buitenveldert, de Haven en Zuidoost zijn inmiddels in voorbereiding. Het GOP wordt vastgesteld door het College van B&W en daarna ter kennis gebracht aan de gemeenteraad. Vanwege het integrale karakter van het GOP wordt het ook aan het MT R&E voorgelegd voordat het naar het bestuur gaat.

Samenvatting redeneerlijn en inhoud
Met het GOP NW maken we met een gebiedsgerichte en integrale benadering keuzes op de tussenschaal. Op hoofdlijnen zijn de keuzes tot stand gekomen volgens de volgende redeneerlijn:

De bestaande situatie en de mogelijkheden van die situatie zijn het uitgangspunt. Vanuit daar versterken we verscheidenheid. Dus niet overal een beetje groen of een beetje verdichting of een beetje behoud, maar een keuze in op welke plek het ene sterk gebeurt en op welke plek het andere. Daardoor veranderen sommige plekken structureel, terwijl op andere plekken juist de kwaliteit van de originele opzet behouden blijft. Het bestaande beleid geeft daar richting aan.

De beleidskeuzes die met het GOP NW gemaakt worden, zijn in hoofdstuk 2 van het document beschreven in een aantal tabellen. Samengevat, stellen we met het GOP NW met elkaar het volgende vast:

a) Met betrekking tot de verdichtingsopgave: het wordt niet overal een beetje, maar we maken de keuze om sommige buurten stevig te

verdichten door qua publiekrechtelijk kader extra bouwmogelijkheden te bieden, en andere buurten meer te laten zoals ze zijn. We zetten extra in op verdichting in buurten die langs de lange doorgaande straten liggen en rondom centrale plekken zoals Osdorpcentrum en station Lelylaan. Deze plekken zijn expliciet aangewezen als stedelijke buurten met een hoge bouwdichtheid, grote menging van functies en voorkanten aan de openbare ruimte. Andere wijken, die meer aan de randen van het gebied liggen, blijven luwe stadsbuurten en behouden het originele Nieuw-West karakter.

b) In het GOP NW is voor hoogstedelijke en stedelijke buurten de dichtheid en het percentage van menging vastgesteld. Een deel van de verdichting wordt daarmee ingezet voor het tot stand komen van gemengde buurten en ruimte voor werk. Daarnaast stelt het dat bestaande commerciële ruimten in ‘Buurten in de luwte’ zoveel mogelijk behouden moeten worden, omdat ze betaalbaarder zijn dan nieuwbouw. Dat betekent dat deze bestaande commerciële ruimten in deze buurten niet herontwikkeld worden mits er een gelijkwaardig betaalbaar alternatief voor de bedrijfsruimte is. Dit betekent dat de gehanteerde regel van 5 m2 bedrijfsruimte per nieuwe woning (die in de OVA staat) op deze manier is uitgewerkt. Deze regel hoeft dus niet daar bovenop nog eens gehanteerd te worden.

c) Er zijn locaties aangegeven waar ruimte is gereserveerd voor bovenplanse maatschappelijke voorzieningen (bijvoorbeeld scholen, zwembaden en onderstations) als onderdeel van de herontwikkeling. Hier wordt bij de start van de planvorming gewerkt aan de inpassing van maatschappelijk programma. Dat betekent dat voor een deel van het totale te herontwikkelen programma prioriteit gegeven wordt aan de bovenplanse maatschappelijke opgaven, niet aan woningbouwontwikkeling of commerciële ruimte.

d) De werking van het door het Rijk aangewezen Wederopbouwgebied van Nationaal belang is uitgewerkt en verduidelijkt (het GOP NW vervangt de Nota Cultuurhistorie uit 2013). In het gebied ligt de prioriteit bij de zorgvuldige omgang met de cultuurhistorie. Dit geldt niet voor de zuidkant Lelylaan, Calandlaan en noordkant Burgemeester Röellstraat. Hier hebben de stedelijke opgaven van het begeleiden van straten en verdichten op goed bereikbare en centrale plekken de prioriteit. Dit betekent dat in het Rijkswederopbouwgebied er weinig ruimte is voor verdichting behalve in de bovengenoemde uitgezonderde zones.

e) Het GOP NW neemt de ordewaarderingen op en geeft stedenbouwkundige regels bij panden met een hoge architectonische waarde en met een hoge stedenbouwkundige waarde. Ook wordt een handvat geboden om, buiten de plekken met veel verdichting, vanuit het bestaande te beredeneren.

f) Er is een stadsdeelbreed consistente lijn gekozen in wat Rigoureus Vergroenen en invulling van de Groennorm betekent in Nieuw-West, zodat dat minder discussie oplevert per project. Het kan zijn dat door verdichting minder groen overblijft. Een voorwaarde is dan een vergroting van de waarde van bestaand groen. Naast het ontwerpen van groene nieuwbouwbuurten, is hierbij gekozen voor een viertal groene focusopgaven in de bestaande stad:

1. Groene pleinen en straten in de buurten (hiervan hebben de bewoners aangegeven dat ze er veel belang aan hechten), met prioriteit voor de buurten die het meest te kampen hebben met hitte-stress.
2. De Sloterplas en de Tuinen van West (potentie als stedelijk recreatiegebied, dat invulling geeft aan de groeiende behoefte aan recreatieruimte met de groei van de stad onder andere in de Ringzone West, Sloterdijk Centrum en Osdorp Centrum)
3. 5.1, 2, e Oeverlanden (potentie als stedelijk recreatiegebied, dat invulling geeft aan de groeiende behoefte aan recreatieruimte met de groei van de stad onder andere in het Schinkelkwartier, de Ringzone West en de Zuidas)
4. De watergangen als biodivers en recreatief netwerk

g) Voor de lange termijn uitbreiding van het fijnmazig OV-netwerk is er voldoende maat gereserveerd in specifieke straten.

h) Straten worden aangenamer gemaakt voor langzaam verkeer, maar de uitfasering van de prominente rol van de auto laten we geleidelijk plaatsvinden omdat de autoafhankelijkheid op dit moment te groot is om hier rigoureus afstand van te doen.

i) De lopende gebiedsontwikkelingsprojecten in Nieuw-West zijn opgenomen in het GOP NW en hoeven dus geen koers te wijzigen na vaststelling van het GOP NW. Over het algemeen stuurt het GOP op toekomstige ontwikkelingen. Op één locatie heeft het GOP NW invloed op lopende planontwikkeling. Het gaat om de omgeving van Station Lelylaan. Wegens het stedelijk belang van deze plek, als OV-knoop en als verbinding tussen het centrum en Nieuw-West, prevaleert hier de inzet op een stationskwartier boven het behoud van het bestaande. Een stationskwartier betekent verdichting, menging, een goede aansluiting op de langere doorgaande straten en een fijnmazig openbare ruimte netwerk, dat aantrekkelijk is voor de voetganger en de fietser. Deze keuze heeft consequenties voor de bestaande bebouwing. We zetten hierom een proces in gang om de raad de afweging te laten maken over de vernieuwing van de buurten rondom Station Lelylaan in relatie tot de monumentenstatus.

j) Er zijn vijf grote projecten (Pieter Calandlaan-Dr. Lelylaan, Burgemeester Fockstraat, Spoorpark Ringzone West, Meer en Vaart- Troelstralaan, Anderlechtlaan-Oeverlanden) aangewezen die randvoorwaardelijk zijn voor de samenhang van het stadsdeel door grote structuren te versterken, aan te helen of toe te voegen. Daarvoor zijn integrale inzet en vaak extra investeringen nodig.

Geleerde lessen
Het GOP NW is de pilot waar we van willen leren. De grootste lessen tot nu:

- Met een GOP kunnen dilemma's op de tussenschaal gesignaleerd en geadresseerd worden, maar dit kost vanwege de brede scope van veel beleidsvelden over een heel stadsdeel wel een aanzienlijke investering
- Continue interne afstemming met alle betrokken beleidsvelden is daarbij een vereiste die veel inzet kost om iedereen aan boord te houden gedurende het opstellen. Het is tegelijkertijd ook een instrument dat deze samenwerking stimuleert en verbetert.
- Het helpt om te richten op een aantal urgente kerndilemma's die raken aan het ruimtelijk domein, vragen om aanpak op de tussenschaal en waar ook op een antwoord op geboden kan worden (waar bijvoorbeeld bestaand beleid niet voldoende houvast biedt, kunnen er in een GOP geen beleidskeuzes gemaakt worden)
- Een GOP is een doorvertaling van het ruimtelijk beleid dat op dat moment geldt. Als beleid ontbreekt, moet dit eerst worden gemaakt en vastgesteld, voordat het kan worden opgenomen in (een volgende versie van) het GOP.

Governance
Ambtelijk: De stuurgroep bestaat uit een afvaardiging vanuit R&D, M&A, G&O, V&OR en het stadsdeel. Het GOP NW is opgesteld door R&D in samenwerking met verschillende directies en externe partijen uit het stadsdeel. De projectstructuur bestond naast het projectteam uit een brede '2e cirkel' waarin verschillende collega's hebben meegedacht en meegelezen, o.a. G&O, PMB, V&OR, Wonen, Maatschappelijke voorzieningen, Economie en Cultuur en verschillende R&D afdelingen. Er is daarnaast doorlopend afgestemd met het opgaveteam Wonen en Leefomgeving van het Nationaal Programma Samen Nieuw-West.

Bestuurlijk: De inhoud van het GOP NW is meermaals besproken met het dagelijks bestuur en de stadsdeelcommissie van Nieuw-West. Ook is het product GOP in november 2024 bij Van Dantzig geïntroduceerd. Op 5 februari 2025 is het GOP NW besproken in het MT R&D.

Extern: Ruim 40 georganiseerde belangenorganisaties zijn uitgenodigd voor de Samen Stadmaken bijeenkomsten met de oproep om de uitnodiging door te sturen. Ruim 30 organisaties hebben uiteindelijk aan één of meerdere van de drie bijeenkomsten deelgenomen:

1) Corporaties: Lieven de Key, Rochdale, Stadgenoot, Eigen Haard, Ymere, De Alliantie
2) Bewonersorganisaties: Saaam, Nisa for Nisa, ESAN, Eigenwijks, Marhaba, huurders van !Woon (huurdersvereniging), Vuilnisoproer, bewonersvereniging Schinkelkwartier, Stichting de Brug
3) Ondernemersverenigingen: Osdorpplein BIZ, Bedrijvencentrum Osdorp, Rieker Businesspark, Ondernemers Plein ’40-’45, Slotermeerlaan en Burgemeester de Vlugtlaan
4) Schoolbesturen: Progresso, Zaam, Osdorpse Montessorischool
5) Zorgpartijen: HvO Querido, Woonzorg Nederland
6) Erfgoedverenigingen: Vrienden van de Sloterplas, Het Cuypersgenootschap, Heemschut, De Oeverlanden Blijven!, Pro-West
7) Natuur: Heemtuin Sloterplas, Tuinen van West
8) Overige organisaties: Fietsersbond, Sciandri (sport), Urban Resort (broedplaats), VvE Bond (vereniging particuliere VvE’s)

Bestuurlijke besluitvorming
Na het MT R&E wordt het GOP NW via de mappen gedeeld met wethouder Van Dantzig, andere betrokken wethouders en de portefeuillehouder van het Dagelijks Bestuur Nieuw-West ter voorbereiding op besluitvorming in het College van B&W. De voorlopige planning hiervoor is als volgt:

- **Maart 2025** – Mappen Van Dantzig (RO), Doevendans (NW), van der Horst (VVL), 5.1, 2, e Wassink (NP SNW), Scholtes (M&E), Pels (DZH) en staf RO
- **April 2025** – College van B&W
- **April/mei 2025** – Ter inzagelegging (en indien het College dat nodig acht advies stadsdeel)
- **Juni 2025** – College van B&W (ter kennisgeving met de gemeenteraad gedeeld)

Bij de ter inzage legging worden de externe partijen die eerder uit zijn genodigd voor de Samen Stadmaken bijeenkomsten, opnieuw uitgenodigd voor een fysieke bijeenkomst.

Daarnaast is er bij het vaststellen van een omgevingsprogramma een wettelijke plicht om de MER beoordeling ter advies voor te leggen aan de minister voor Infrastructuur en Waterstaat, de minister voor Natuur en Stikstof en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (of een door hen aangewezen bestuursorgaan). Bovendien moeten bestuursorganen worden geraadpleegd die op grond van een wettelijk voorschrift adviseren over de besluiten die benodigd zijn voor de activiteiten waarop het plan betrekking heeft. Om hieraan te voldoen wordt de MER beoordeling van het GOP NW tegelijk met de ter inzage legging gedeeld met de volgende instanties:
- Minister voor Natuur en Stikstof
- Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Ministerie van I en W

- Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (vallend onder minister van OCW)
- Provincie Noord-Holland
- Waterschap Amstel Gooi en Vecht
- Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
- Inspectie Transport en Leefomgeving (ILT)
- Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
- Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- GGD Amsterdam
- Buurgemeenten
- Gasunie, Tennet, Alliander, KPN

Vervolg na vaststelling door college
Het GOP NW bevat geen investeringsagenda, bij vaststelling worden geen middelen toegewezen. Investeringsbeslissingen in het ruimtelijk domein blijven onderdeel van de Plaberum-systematiek en worden bij de begrotingscyclus op stedelijk niveau bepaald en afgewogen.
Voor de uitvoering van de ingrepen die het GOP voorstelt, zal de toedeling van middelen uit de reguliere werkwijze blijven volgen.

Voor de nieuwe opgaven die het GOP NW agendeert, zal de financiering nog gezocht moeten worden. Er kunnen geen zekerheden geboden worden dat deze projecten binnen de termijn van het GOP gerealiseerd gaan worden. Met de vaststelling van het GOP NW wordt echter wel vastgesteld dat hier de prioriteit ligt op het moment dat financiële en capacitieve kaders voldoende ruimte bieden.

De werking van het GOP in de praktijk is nog onontgonnen terrein waar we ook zeker risico’s zien. Bijvoorbeeld of de betrokken diensten en corporaties in de dagelijkse praktijk met het product uit de voeten kunnen. En of de opgaven die geagendeerd worden ook daadwerkelijk opgepakt worden. Hiervoor werken we aan een voorstel voor de ambtelijke uitvoering en willen we na vaststelling de uitvoering van het GOP NW nauwlettend monitoren.

Meegezonden stukken
- MT R&E presentatie
- GOP NW concept
- GOP NW MER beoordeling
- Q&A MT R&E vragen dd 12 februari 2025

Behandelend ambtenaar
5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 25.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e 2, e
(Contactpersoon: 5.1, 2, e *R&D,* 5.1, 2, e *@amsterdam.nl,* 5.1, 2, e

Optioneel: Uit te nodigen gasten

n.v.t.